

## **Wandelroute 5 - Amstelveenseweg**

Tekst 15 jan 2016, laatste versie 8 juni 2025

In het Vondelpark door Hans Homburg

### **Bezienswaardigheden**

15-01-2016 - update 08-06-2025

Hek Amstelveenseweg, brede en lange Noordelijke Hoofdweg, Brandbrug (Weidebrugje), beeld Cascade, fonteingroep, Hulstbrug (Rosariumbrugje), beeld Kosmos, Speelboom, Schapenweide (zonder schapen) maar mét ooievaarsnest, uitgang Koninginneweg, Koningsvijver met villa's, Willemsparkbrug (Koning Willem III), Emmaplein, Studio Wiep Valenteyn, Monument Koningin Emma, Bistro George, Oranje Nassauvijver, Koeienweide, café De Vondeltuyn, speelplaats Klimtoren, "King Coffee Vondelpark" en Café Schinkelhaven.

Start bij het toegangshek Amstelveenseweg aan de linker kant.

Vanaf de ingang daal je het park in met een hoogteverschil van circa 2,5 meter, steek de Zocherweg over richting Zochervijver en hier kijk je richting het oosten over de brede Zochervijver naar de randbegroeiing van de Koeienweide. Je vervolgt het pad tot aan de lange rechte Platanenlaan (Noordelijke Hoofdweg), het rechte stuk is 670 meter lang.

Neem het Weidebrugpad West naar rechts en bij de groep oude Moerascipressen | *Taxodium distichum* ga je de Brandbrug (Weidebrugje) over, daarna linksaf. Na de bosschage kan je van de weidsheid van de Grote Speelweide genieten. Je loopt verder op het meest linker paadje, Speelweidepad, langs de Rosariumvijver tot je bij de Hulstbrug uitkomt (Heimans en Thijsse hebben deze naam aan de brug gegeven in 1901 en C.W.F. Haak noemde deze brug in 1960 het Rosariumbrugje).

Dan gaat de route even over de Hulstbrug en weer terug en ga je linksaf het Drie Vreugdenpad op. Bij de Zuidelijke Hoofdweg vervolg je het voetpad en loop je langs de Schapenweide waar de ooievaarspaal staat met nest en een hoge nieuwe paal zonder nest, even verder steek je de Zuidelijke Hoofdweg over en loop je naar de linker monumentale uitgang Koninginneweg en terug door de linker toegang het park weer in.

Bij de eerste kruising ga je linksaf en loop je op het Koningspad langs de Koningsvijver. Aan het eind van dit Koningspad linksaf langs de Zuidelijke Hoofdweg tot aan de Willemsparkbrug.

Vanaf hier kan je naar het Emmaplein lopen, de Studio van zilversmid Wiep Valenteyn bezoeken en het monument van Koningin Emma bekijken en terug.

Als optie kan je nog doorlopen naar de Koninginneweg om iets te drinken.  
Aan het Valeriusplein 2 is Bar Jules gevestigd.

Vervolg (daarna) de route en ga linksaf het Oranje Nassaupad in bij de bosschages en nu wandel je langs de Oranje Nassauvijver of Willemsparkvijver. Aan het eind links aanhouden, je passeert de stenen duikerbrug en je loopt langs de Vondeltuin en de speelplaats Klimtoren. Je komt uit bij de uitgang Amstelveenseweg, het eindpunt van de route, waar het wagentje van “King Coffee Vondelpark” staat of loop naar de overzijde en drink wat in het Café Schinkelhaven.

## **Historisch**

05-01-2016 - update 07-06-2025

De wandeling start bij de ingang Amstelveenseweg aan de linkerkant.

Dit robuuste smeedijzeren hek met betonnen onderzijde en poort is gemaakt in de periode 1925-1930, versoberd uitgevoerd ten opzichte van het ontwerp van architect Michel de Klerk. In 1963 werd het parkhek 6 meter naar binnen verplaatst om de Amstelveenseweg te verbreden.

Vanaf de jaren 1920 lag hier aan de overzijde de manege “Ruiter Centrum Amsterdam” (R.C.A.) tot begin jaren 1970. Later werd hier het Consultatiebureau GG en GD gevestigd op nummer 122 en stond hier het mooie stenen beeld “De tweeling” gemaakt door Nel van Lith in 1967. Begin 2018 is hier op deze hoek een nieuw flatgebouw “One22” in gebruik genomen per november 2017.

Richting Overtoomsesluis, vanaf hier niet te zien, aan de overzijde van de Schinkel met huisnummer 21 staat het historische Aalsmeerder Veerhuis “de Bonte Os” uit 1634.

De ophaalbrug over de Schinkel, in het verlengde van de Schinkelhavenstraat, is gebouwd in 1975. Kreeg op 31 mei 2025 de naam Kabouterbrug, genoemd naar de Kabouterbeweging (1969-1974) van ex-provo Roel van Duijn en Robert Jasper Grootveld. Café Schinkelhaven heette voorheen Café Vondel.

Je loopt het park in en merkt dat het park veel dieper ligt dan de Amstelveenseweg, circa 2,50 meter lager. Het waterniveau van de Schinkel (met hoge kademuur) ligt op NAP -0,40 m en het niveau van de vijvers in het park liggen op -2,45 m t.o.v. NAP.

Het kleine platte bruggetje (naamgeving door Heimans en Thijssen in 1901 en Charles Haak noemde

dit bruggetje Zocherbruggetje of Weidebruggetje in 1960) is gebouwd in 1879, een ontwerp van W. Hamer jr. en gebouwd door de aannemerscombinatie Staal (J.F. Staal sr.) & Haalmeijer. Deze zoon J.F. Staal jr. bouwde later de eerste “wolkenkrabber” 1930-1931 op het Daniël Willinkplantsoen, nu Victorieplein in Amsterdam Zuid.

Verderop ligt het kunstwerk Cascade (1965) waar stromend water overheen loopt, gemaakt door Shamai Haber. Aan het eind van de Rosariumvijver ligt de Hulstbrug (Rosariumbrugje), en de bouw was eveneens onderdeel van de opdracht aan Staal & Haalmeijer in 1878-1879. Beide bruggen zijn gebouwd nadat het park vanaf de Amstelveenseweg bereikbaar was vanaf juni 1877.

Je passeert op de route de Schapenweide waar vroeger koeien en schapen hebben gelopen tot begin negentiger jaren en op het veld daar tegenover staat het beeld Kosmos uit 1970 van de kunstenaar Wim van Hoorn (1908-1979). Meer over zijn werk via de pagina Kunst.

De monumentale uitgang Koninginneweg heeft een 6 meter brede rijwegtoegang en twee voetgangerspoorten. Onderop de gietstalen pilaren staat de naam van IJzergieterij, F. Rincker Amsterdam en gegoten in 1902.

Op de hoek stond de “Luthersche Diaconessen Inrichting” die dienst deed van 1898 tot 1986 en was ontworpen door de architecten C.F. Bögeholtz en A. Moen.

Wanneer je op het Koningspad loopt heb je zicht op verschillende villa's. De meest linkse heet 'Quisisana' en was de eerste villa van het Willemspark, gebouwd in 1889.

In het verlengde van de Emmalaan ligt de Willemsparkbrug (1880), genoemd naar koning Willem III. De balustrade is gemaakt van dubbelzijdig vormgegeven gietijzeren panelen, gedecoreerd met bladeren en een cartouche waarin de sierlijke letter W (Willem) is aangebracht. Deze panelen zijn om en om aangebracht in de balustrade en geeft een bijna onopvallend speels effect. Heimans en Thijsse noemde deze brug in hun boek 'In het Vondelpark' heel terecht Willemsparkbrug (blz 33), de gemeente Amsterdam koos helaas een onjuiste naam. Deze brug verbindt van oudsher het Willemspark met het Vondelpark.

De poort heeft 2 aparte rijweg-doorgangen en 2 voetgangerspoorten. De drie dikke staanders van het hek zijn rond en eenvoudig van vorm met stevige ronde verdikkingen, een vormgeving die alleen hier is toegepast. Naar alle waarschijnlijkheid een ontwerp van J.L. Springer en/of A.L. van Gendt.

Charles Haak die het park tekende rond 1957 noemde deze brug eerst Emmabrug, later in 1959 werd dat Willemsbrug (Kaart 29), maar Willemsparkbrug is de juiste naam.

Iets verder, lopend door de Emmalaan, ligt het Emmaplein met het monument van Koningin Emma (1858-1934) gemaakt door Lambertus Zijl in 1939.

Wanneer je op het Oranje Nassaupad langs de Willemsparkvijver loopt heb je zicht op de villa's die aan de Oranje Nassaulaan liggen, ondermeer gebouwd door H.H. en H.A.J. Baanders in 1904. Na de stenen duikerbrug bereik je de populaire café De Vondeltuin. Op deze plek bouwde Baanders het kleine "Snoefhuisje" in 1927 dat door brand werd verwoest. Later zijn hier verschillende huisjes gebouwd.

De huidige speelplaats werd vormgegeven in de zestiger jaren naar het ontwerp van Aldo van Eyck (klimkoepel, duikelrek en zandbak). In 2010 is de hoge klimtoren gebouwd.

Bij het hek met smeedijzeren elementen eindigt de wandeling bij het karretje van "King Coffee Vondelpark" of aan de overzijde bij het Café Schinkelhaven.

Het Vondelpark is aangelegd, bebouwd en onderhouden door de particuliere “VEREENIGING TOT AANLEG VAN EEN RIJ- EN WANDELPARK TE AMSTERDAM” van 1864 tot 1954.

Op 6 oktober 1953 werd het Vondelpark overgedragen aan de gemeente Amsterdam, die tot heden eigenaar is.

## **Natuur**

05-01-2016 - update 07-06-2025

Start bij het toegangshek Amstelveenseweg aan de linkerkant.

Langs het pad naar beneden staat rechts als eerste een Zomerlinde of Grootbladige linde | *Tilia platyphyllos*. Heeft een scheve hartvormige bladvorm met spitse punt en bladrand scherp gezaagd en dofgroen. Vervolgens een gewone of Hollandse linde | *Tilia ×europaea*, een kruising van de Zomer- en de Winterlinde. Blad donkergroen, bladvoet wat scheef en hartvormig. Nummer vier was een Monumentaal-iep | *Ulmus minor* ‘Sarniensis’ die in 2015 is weggezaagd. Deze iepsoort met kaarsrechte stam werd vaak in brede straten geplant zoals de Gerrit van der Veenstraat, Hoofddorpstraat en de Rijnstraat, maar staat ook hier vlakbij in de Zocherstraat.

Links is het domein van de Gewone plataan | *Platanus ×hispanica*, met hun kenmerkende gevlekte en afschilverende schors. Tegenwoordig heet deze soort Esdoornbladige plataan. Deze staan langs de hele Noordelijke Hoofdweg.

Hier steek je de Zocherweg over en links aan het begin van het paadje staat een hoge Treuriep | *Ulmus pendula*. Loop verder en linksaf over het Zocherpad met uitzicht richting Koeienweide (Grote Koeweide). Aan de linkerkant van de volgende bosschage staan verschillende Moseiken | *Quercus cerris*, en rechts een grote Gewone esdoorn | *Acer pseudoplatanus*. De tweede naam verwijst naar de bladvorm, gelijkend op die van het platanenblad. De Esdoorns hebben van die gevleugelde nootjes, de “helicoptertjes”.

Je komt uit op de 670 meter lange Noordelijke Hoofdweg, ook Platanenlaan genoemd en vroeger de “renbaan” (voor paarden) en wandel hier rechtsaf het Weidepad West in. Het linker bosje is in 2013 getroffen door iepziekte en is hierdoor ontdaan van alle iepen, maar de groei zit er al weer goed in. Langs de achterste bosrand stonden 3 hele hoge Canadapopulieren die als gevolg van de zomerstorm van 25 juli 2015 ter aarde zijn gevallen en weggezaagd.

Aan het eind van dit pad staat de prachtige groep Moerascipressen | *Taxodium distichum*. Maar eerst

rechts uitzicht op de Knotwilgen op de Koeienweide. Bij de volgende bosschage een brede Es | *Fraxinus excelsior*, met bijna permanent trossen vruchtblaadjes (1e foto). Iets verder rechts een dikke hoge Veldiep of Gladde iep | *Ulmus minor*. De scheef over het water groeiende boom is een Vederesdoorn | *Acer negundo*, en naast de rechterleuning van de Brandbrug (Weidebrugje) een Meidoorn en een Els met ingesneden blad | *Acer glutinosa* 'Laciniata', een van de mooiste Elzen.

Op de driesprong staat ook zo'n jonge Els en aan de rechterkant 2 Zomereiken. Hier loop je het linker Speelweidepad in en links staat een grillige Veldiep en na de bosschage links staan 2 gewone Elzen of Zwarte elzen | *Alnus glutinosa*, met mannelijke (smalle katjes) en vrouwelijke ovaalronde katjes (elzenproppen) aan de boom. Dit is het grootste open veld van het park.

In het midden staan 2 Canadapopulieren | *Populus xcanadensis* 'Robusta'. Populieren zijn tweehuizig, dit zijn vrouwelijk bloeiende bomen met grote witte (eenslachtige) bloemen met stamper die later mooi pluizen. De mannelijke bomen hebben katjes als bloeiwijze, eenslachtig met meeldraden. Je blijft langs de Rosariumvijver lopen en komt bij een Linde, Veldesdoorn en 3 Elzen met ingesneden blad. Tegen de rand van het volgende bosje staan ook nog 2 van deze sierlijke Elzen.

Vanuit dit donkere bosplantsoen is de fonteingroep mooi te zien in de bocht en iets verder links staat een lage Prieel-iep. De Hulstbrug wordt geflankeerd door 2 Kolchische esdoorns | *Acer cappadocicum*, waarvan de bladpunten sierlijk eindigen. Net over de brug rechts een Taxus, eind 2017 omgewaaid en wat verder na de driesprong de oudste Zomereik van het park | *Quercus robur*, ongeveer 130 jaar oud. Loop terug over de brug en vervolg de route links aanhoudend over het Drie Vreugdenpad.

Links heb je een mooi uitzicht over de Eendenvijver en kan je soms net de toren van Orgelpark zien. Vooral in de ochtend bij opkomende zon ziet het er hier mooi uit. Langs de bosschage met de naam “Het Eendenei” staat in het begin de heester Olijfwilg of Zilverbes | *Elaeagnus ×ebbingei* en bijna aan het eind een heester met de mooie naam wollige sneeuwbal | *Viburnum lantana*, die Heimans in 1897 tekende voor het tijdschrift “De Levende Natuur” en ook werd afgedrukt in het boek *In het Vondelpark* op pagina 75. Helaas is deze heester in 2018 te kort terug gesnoeid en staat in de schaduw. Nabij de opzichterswoning aan de Kattenlaan 4 staan ook enkele van deze Sneeuwballen.

Langs de Schapenweide (Kleine Koeweide) staan links een uitgedunde rij Rode paardenkastanjes | *Aesculus ×carnea*, en deze leveren prachtige bloemen begin mei. Het oude ooievaarsnest heeft al

veel jonge vogels voortgebracht, het nieuwe nest (2025) nog niet. Hier steek je de Zuidelijke Hoofdweg over naar de linkerkant van de uitgang Koninginneweg.

Bij de poort staan 2 oude Platanen.

Loop aan de andere kant het park weer in en ga bij het eerste paadje linksaf.

Hier kom je uit op de brede Koningsvijver met uitzicht op de villa's die rond 1900 zijn gebouwd. Op de hoek links een dikke Iep | *Ulmus ×hollandica* 'Groeneveld'. Verder langs het water een Smalbladige es | *Fraxinus angustifolia* en een gewone Esdoorn | *Acer pseudoplatanus*. Aan de andere kant van het pad 2 Noorse esdoorns | *Acer platanoides*. Verder op dit Koningspad een Zomereik, Esdoorn 'Leopoldii' en een in het water liggende Treurwilg. Vervolg het pad, bekijk het uitzichtpunt in de bocht bij een dikke Es en ga bij de stenen duikerbrug linksaf.

Over het water vanaf de stenen duikerbrug heb je een mooi doorkijkje naar de villa met de 2 ronde torens. Wandel verder op het voetpad van de Zuidelijke Hoofdweg. Langs deze lange lindenlaan tot aan de Willemsparkbrug.

Bij de uitgang staan aan weerszijde Italiaanse populieren | *Populus nigra* 'Italica' waarvan één hoge. In het bosplantsoen links stond een vrouwelijk bloeiende Canadese populier die in het voorjaar grote hoeveelheden witte zaadpluisjes verspreidde, maar

die is als gevolg van de zomerstorm 25 juli 2015 geveld.

Bewonder de mooie Willemsparkbrug en het is aan te raden om even naar het Emmaplein verderop te wandelen. Op dit stukje Emmalaan er naar toe staan Zwarte lindes | *Tilia europaea* 'Zwarte Linde' en enkele Koningslinden | *Tilia europaea* 'Pallida'. In het plantsoen staan verschillende naaldbomen. Rechts drie Blauwe ceders en links een Weymouthden | *Pinus strobus*. Aan de oneven zijde bij de Studio van zilversmid Wiep Valenteyn, staat een *Chamaecyparis lutea*.

Achteraan het plantsoen staat het monument Koningin Emma. Tegenover nr. 12 een Reuzenlevensboom | *Thuja plicata*, die kleine geschubde kegels van 1 cm voortbrengt, een Libanonceder | *Cedrus libani* en 2 Prunussen | *Prunus ceracifera* 'Nigra'. Verder tegenover nr. 8 drie stuks sierlijke Taxussen | *Taxus baccata* 'Dovastoniana', met een mannelijke bloei.

In het plantsoen staan Prunussen, een Zomereik, zuilvormige Haagbeuken | *Carpinus betulus* 'Frans Fontaine' met alleen mannelijke katjes, en sierlijke randbeplanting.

Loop weer naar de Willemsparkbrug terug of, als je bij het monument Koningin Emma staat, iets verder doorlopen en wat drinken bij de gezellige Bar Jules

op de hoek van de Koninginneweg met het Valeriusplein 2.

Na de Willemsparkbrug loop je linksaf langs het bosplantsoen waar je in de winter en het vroege voorjaar, laat in de avond eventueel het gekrijs van bosuilen kunt horen.

Neem het Oranje Nassaupad links en hier staan enkele dikke Essen met smal blad, de *Fraxinus angustifolia*.

Aan het eind van deze bosschage staat rechts een Bruine beuk | *Fagus sylvatica* 'Atropunicea'.

Tussen de eerste twee dubbelbloemige paardenkastanjes staat een Rode paardenkastanje. Hier buigen de kastanjes richting water vanwege de slappe grond en het gewicht van de kroon. Een paar jaar geleden is hier nog een Paardenkastanje (aangetast door houtrot) door storm afgebroken.

Na de laatste paardenkastanje staat (stond) een vreemdeling, een Chinese ceder | *Toona sinensis*, met sierlijk geveerd blad zoals van een Es of Hemelboom, in 2024 weggezaagd. Na het rijtje van drie Essen, de laatste is een *Fraxinus excelsior* 'Erosa', staat rechts een tweestammige Zoete kers | *Prunus avium*.

Links voor de bosschage staat een Gele kornoelje | *Cornus mas*, die in het vroege voorjaar prachtig geel bloeit en rechts van het pad staat een Moseik | *Quercus cerris*, met laag hangende takken en een Veldesdoorn die nootvruchtjes met 2 vleugels maakt.

Aan het eind van het Oranje Nassaupad ga je linksaf langs de Zuidelijke Hoofdweg.

Langs deze weg staan veel Kaukasische vleugelnooten | *Pterocarya fraxinifolia*, met diepgegroefde stammen (deze bomen zijn eenhuizig). De sierlijke “kettingen” met vrouwelijke vruchtkatjes kunnen wel 45 cm lang worden, de mannelijke katjes aan dezelfde boom zijn ongeveer 8 cm lang. In de hoek van de De Vondeltuin staat een dikke Italiaanse populier en vóór de ingang Vondeltuin groeit een kleine echte Amsterdamse iep | *Ulmus minor* ‘Amsterdam’. Achter het hek van de speelplaats verderop staan enkele Robinia’s | *Robinia pseudoacacia* ‘Bessoniana’ met oneven geveerd blad met tot 19 deelblaadjes en de laatste twee bomen zijn Hollandse linden | *Tilia ×europaea*.

Hier eindigt de wandelroute bij de koffiebar “King Coffee Vondelpark” of aan de overzijde van de Amstelveenseweg bij het Café Schinkelhaven.

Einde beschrijving.